



Lasy Państwowe



Obszar Natura 2000 „Lubski Łęg Śnieżycowy”

Wiosna bez płomieni!

Nadleśnictwo Lubsko, 2021 r.

O prezentacji

Pytanie kluczowe:

Jakie działania podejmują leśnicy, aby chronić lasy przed pożarami?

Cele:

1. Przekonasz się, jak wiele funkcji pełnią lasy.
2. Dowiesz się, jakie są przyczyny pożarów oraz ich skutki dla przyrody i człowieka.
3. Poznasz system ochrony przeciwpożarowej w lasach.

*„Żadna z dotychczasowych cywilizacji
nie umiała obejść się bez lasu.*

*Istnieje nawet przepowiednia głosząca, że ostatnia
wojna na naszej planecie będzie wojną
o resztki zasobów leśnych świata.”*

prof. Tadeusz Marszałek

Lasy na świecie

Lasy pokrywają 1/3 powierzchni lądowej Ziemi (lesistość – 30,6%).

Lasów na świecie jest coraz mniej. Europa i Azja są jedynymi kontynentami, gdzie lesistość rośnie.

Najwięcej lasów ubywa w Ameryce Południowej i Afryce*.

*Źródło: „Globalna ocena zasobów leśnych 2020” (FRA)

Źródło grafiki: „Zrównoważony rozwój w edukacji leśnej”, CILP, W-wa 2018

Ameryka Północna

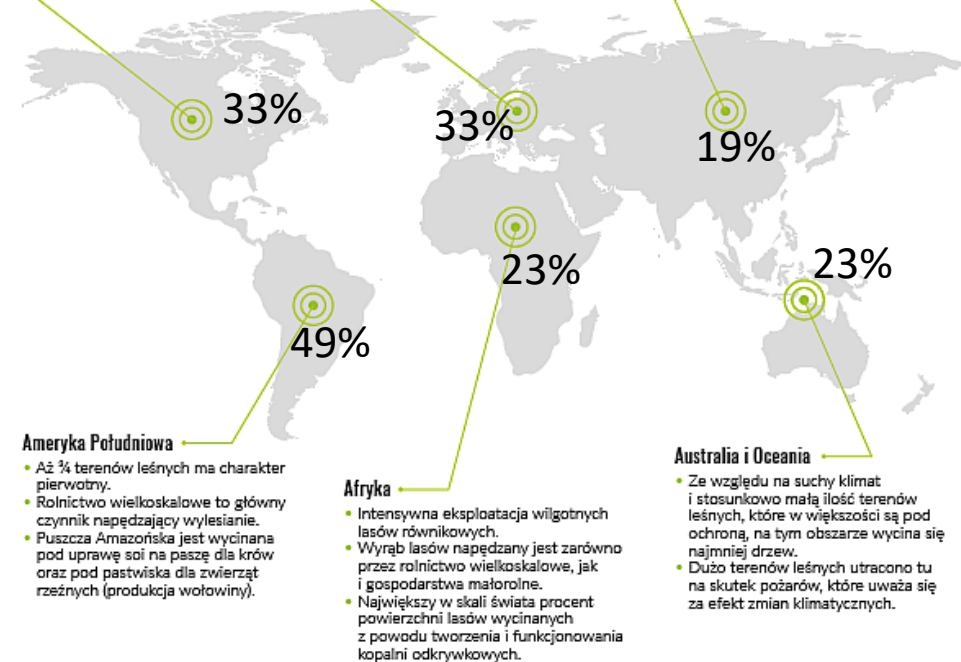
- Lasy są dość dobrze chronione.
- Największa konsumpcja produktów z drewna na osobę w skali świata. Aby sprostać potrzebom konsumentów intensywnie importuje się drewno lub produkty wykonane z drewna.

Europa

- Lasy głównie o charakterze gospodarczym. Zostały zasadzone w miejsce lasów pierwotnych, wyciętych w ciągu ostatnich tysiącleci.
- W Polsce obecnie prowadzona jest zrównoważona, trwała, wielofunkcyjna gospodarka leśna.
- Największy odsetek lasów, z których pozyskuje się drewno certyfikowane (FSC, PEFC).

Azja

- Intensywny wyręb wilgotnych lasów równikowych w Indonezji pod uprawę palmy olejowej w ostatnim dziesięcioleciu został spowolniony.
- W Chinach rozpoczęto największy w historii ludzkości proces zalesiania. Powstają monokultury eukaliptusa, nazywane przez krytyków zieloną pustynią.
- Rozwój miast i najdynamiczniejszy na świecie przyrost ludności zwiększają presję na środowisko (szczególnie zasoby wodne), w tym na wilgotne lasy równikowe.



Ameryka Południowa

- Aż ¼ terenów leśnych ma charakter pierwotny.
- Rolnictwo wielkosalowe to główny czynnik napędzający wylesianie.
- Puszcza Amazońska jest wycinana pod uprawę soi na paszę dla krów oraz pod pastwiska dla zwierząt rzeźnych (produkcja wołowiny).

Afryka

- Intensywna eksploatacja wilgotnych lasów równikowych.
- Wyręb lasów napędzany jest zarówno przez rolnictwo wielkosalowe, jak i gospodarstwa małorolne.
- Największy w skali świata procent powierzchni lasów wycinanych z powodu tworzenia i funkcjonowania kopalni odkrywkowych.

Australia i Oceania

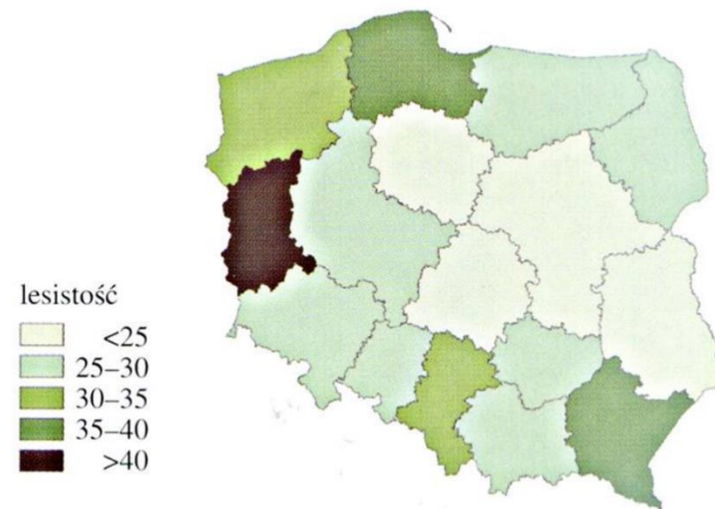
- Ze względu na suchy klimat i stosunkowo małą ilość terenów leśnych, które w większości są pod ochroną, na tym obszarze wycina się najmniej drzew.
- Dużo terenów leśnych utracono tu na skutek pożarów, które uważa się za efekt zmian klimatycznych.

Las w Polsce



Lesistość, czyli stopień pokrycia danej powierzchni przez las (%):

- Polska – 29,6%*
- Lubuskie – 49,3 %
- Nadleśnictwo Lubsko – 58,71%



* Według standardów międzynarodowych lesistość Polski wynosi – 31%.

Jakie funkcje pełnią lasy?



funkcje przyrodnicze:

- wpływ na klimat lokalny i globalny
- pochłanianie dwutlenku węgla
- regulacja obiegu wody
- miejsce bytowania wielu organizmów
- ochrona gleby przed erozją

funkcje społeczne:

- korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa
- funkcja kulturowa
- miejsce pracy

funkcje gospodarcze:

- dostarczanie drewna – surowca odnawialnego i innych produktów leśnych

Ochrona przeciwpożarowa

Aby lasy mogły pełnić różnorodne funkcje, leśnicy je chronią.

Ogromnym zagrożeniem dla istnienia lasu są pożary. Dlatego w pracy leśników ważną rolę odgrywa ochrona przeciwpożarowa lasów.



Zagrożenie pożarowe lasów



O tym, w jakim stopniu lasy danego regionu kraju są zagrożone możliwością wybuchu pożaru lasu, informuje nas **kategoria zagrożenia pożarowego**.

Dana kategoria obejmuje lasy o podobnym poziomie podatności na pożar:

I kategoria – duże zagrożenie

II kategoria – średnie zagrożenie

III kategoria – małe zagrożenie

Do której kategorii należą lasy Twojej okolicy?

Zagrożenie pożarowe lasów



Lasy Państwowe (śr. roczna w latach 2011 – 2020):

- **6** – liczba pożarów w każdym nadleśnictwie w kraju
- **605 ha** – łączna powierzchnia pożarów
- **0,25 ha** – powierzchnia jednego pożaru

Nadleśnictwo Lubsko (2020 r.):

- **36** – liczba pożarów lasów
- **1,16 ha** – łączna powierzchnia pożarów
- **0,03 ha** – śr. powierzchnia pożaru

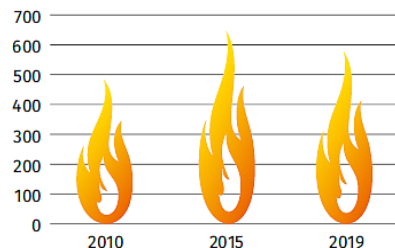
W Polsce liczba pożarów lasów, jak i spalona powierzchnia maleje w stosunku do ubiegłych dekad.

Jakie są przyczyny pożarów lasów?

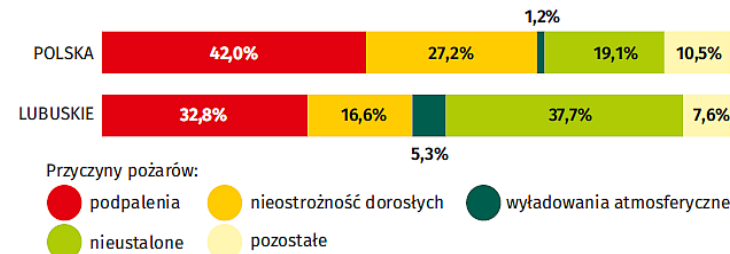


Urząd Statystyczny
w Zielonej Górze

Pożary lasów ogółem



Struktura pożarów lasów według przyczyn w 2019 r.



9 na 10 pożarów wybucha
w lasach z powodu
działalności człowieka!

Liczba pożarów nie przekłada się na ilość spalonej powierzchni.
Zawdzięczamy to sprawnemu systemowi przeciwpożarowemu.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach



Dostrzegalnie pożarowe

- Dostrzegalnie pożarowe, czyli wieże obserwacyjne (zwykle 35 m) tworzą sieć stałej obserwacji naziemnej umożliwiającej namierzenie i ustalenie dokładnego miejsca powstania pożaru.
- W lasach całej Polski znajduje się 659 punktów obserwacji naziemnej, w tym 262 TV.
- W lasach zielonogórskich znajduje się 66 dostrzegalni, a w Nadleśnictwie Lubsko – 5.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach



Dostrzegalnie pożarowe

- Murowana wieża przeciwpożarowa-widokowa w Jeziorach Wysokich jest nazywana latarnią w oceanie lubuskich lasów.
- Ta „królowa leśnych wież” jest także rozpoznawalnym w kraju symbolem Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Bory Lubuskie”.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach



Samochody rozpoznawczo-gaśnicze

- Samochody pożarowe to grupa pojazdów „szybkiego reagowania”.
- Są wytrzymałe i zdolne do ugaszenia pożaru w zarodku (400 litrów wody oraz pianka gaśnicza).
- W zasobach Lasów Państwowych znajduje się 370 samochodów pożarowych.
- Każde nadleśnictwo zielonogórskie posiada jeden taki samochód.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach

Samoloty gaśnicze

- Do ochrony przeciwpożarowej lasów służy:
 - 44 samolotów gaśniczych, w tym 7 samolotów patrolowych;
 - 5 śmigłowców.

Ciekawostka!

Nadleśnictwo Lubsko posiada własne lądowisko operacyjne w miejscowości Marianka.



Fot. Marcin Flies

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach



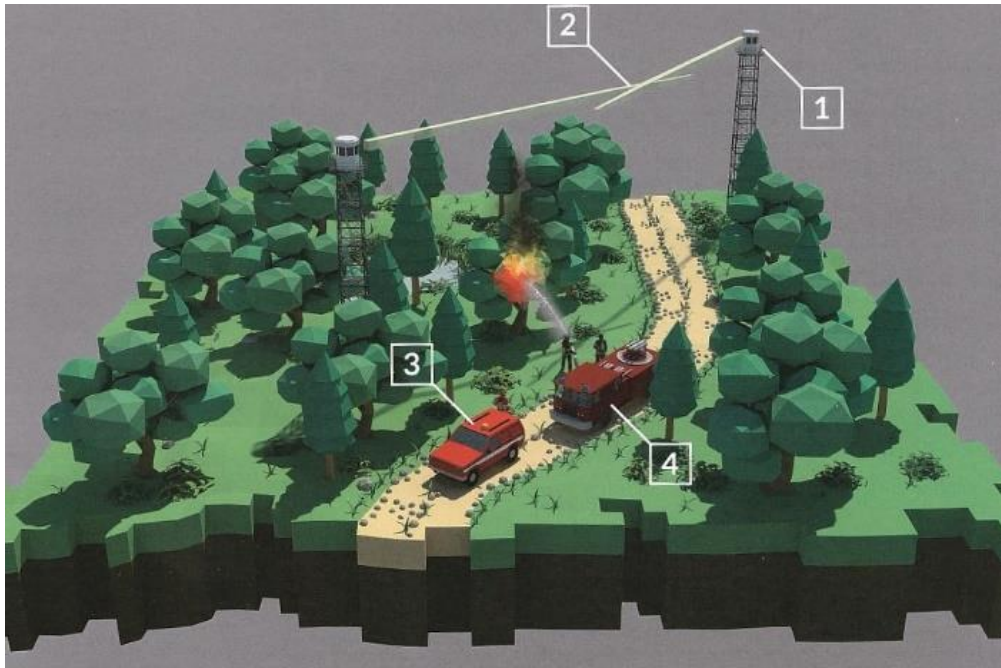
Punkty czerpania wody

- Na terenie lasów znajduje się blisko 12 tysięcy punktów czerpania wody.

Ciekawostka!

W Nadleśnictwie Lubsko znajdują się 52 punkty czerpania wody, w tym 21 to sztuczne zbiorniki (50 tys. litrów każdy).

System ochrony przeciwpożarowej



- W przypadku zauważenia dymu obserwator na wieży (1) określa **azymut** (kąt zawarty pomiędzy kierunkiem północnym a zauważonym zjawiskiem).
- Po podaniu kierunku z drugiej wieży można dokładnie określić miejsce zdarzenia (na przecięciu azymutów – 2).
- Informacja ta przekazywana jest do punktu alarmowo-dyspozycyjnego, który wysyła samochód patrolowo-gaśniczy (3) oraz powiadamia jednostki straży pożarnej (4).

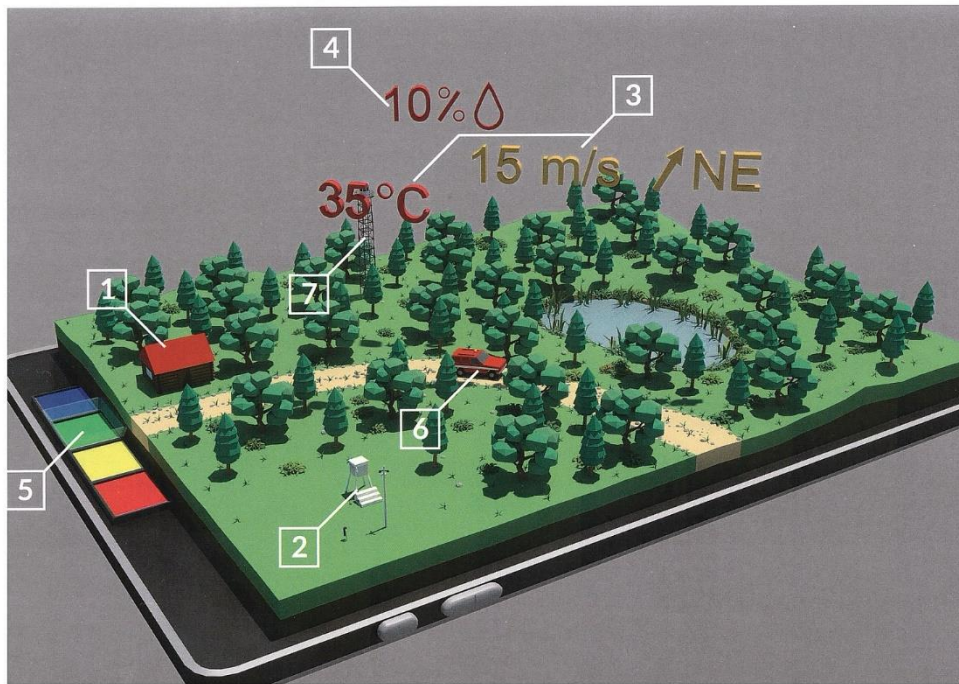
Źródło: "Adaptacja lasów i leśnictwa do zmian klimatu. Ochrona przeciwpożarowa." CKPŚ, W-wa 2017

System ochrony przeciwpożarowej

Punkt Alarmowo-Dyspozycyjny (PAD)

To tu pełnione są dyżury w okresie zagrożenia pożarowego.

- PAD (1) pozostaje w stałym kontakcie z dostrzegalniami pożarowymi (7), samochodami pożarowymi (6) i patrolami naziemnymi.
- Do PAD przekazywane są dane (3) ze stacji meteorologicznych (2).
- W połączeniu z informacją o wilgotności ściółki leśnej (4) ustala się stopień zagrożenia pożarowego lasu, według 4-stopniowej skali (5):
 - 0 – niebieski, brak zagrożenia;
 - 1 – zielony, zagrożenie małe;
 - 2 – żółty, zagrożenie średnie;
 - 3 – czerwony, zagrożenie duże.



Źródło: "Adaptacja lasów i leśnictwa do zmian klimatu. Ochrona przeciwpożarowa."
CKPŚ, W-wa 2017

Skutki pożarów



Flora i fauna

- zamieranie życia
- niszczenie środowisk
- rozwój szkodliwych owadów
- rozwój pasożytniczych grzybów



Gleba

- degradacja i erozja gleby
- wyjąłowanie
- zamieranie organizmów glebowych



Atmosfera

- zanieczyszczenie powietrza
- powiększanie efektu cieplarnianego
- zmiany mikroklimatu



Człowiek

- zagrożenie życia
- ryzyko wystąpienia chorób układu oddechowego i krążenia
- alergie

Skutki pożarów



Po pożarze użytku ekologicznego „Ruskie Stawy”
(Nadleśnictwo Lubsko) oraz fragmentu lasu

Wiosną duże zagrożenie dla przyrody stwarza proceder wypalania traw i nieużytków.

- Wypalanie suchych traw na łąkach i polach nie użyźni gleby – wręcz odwrotnie – wyjałowi glebę, zniszczy życie łąki.
- W płomieniach giną owady, piskłota ptaków np. skowronków; niszczone są miejsca bytowania wielu zwierząt np. zajęcy czy saren.
- Pożar nieużytków to nie tylko straty dla przyrody, ale także zagrożenie dla ludzi. W 2020 r. podczas takich pożarów zostały ranne 54 osoby, natomiast w 2019 r. było 10 ofiar śmiertelnych oraz 140 rannych.
- Ogień z wypalanych łąk może przenieść się do lasu.





Edukacja

Ważną rolę w ochronie przeciwpożarowej lasów odgrywa edukacja.



Leśnicy prowadzą lekcje w szkołach, konkursy oraz akcje edukacyjne.





Edukacja

W Nadleśnictwie Lubsko od 1997 r. prowadzona jest akcja edukacyjna

„Wiosna bez płomieni”:

- konkurs plastyczny
- lekcje w szkołach
- audycja radiowa
- informacje w mediach



Współpraca ze Strażą Pożarną

Leśnicy ściśle współpracują w ochronie przeciwpożarowej ze Strażą Pożarną.

Przykładem mogą być wspólne manewry Straży Pożarnej i leśników podczas akcji na terenie Nadleśnictwa Lubsko „Zasieki 2017”.



Współpraca ze Strażą Pożarną



Leśnicy wspierają
Straż Pożarną
w kampanii edukacyjnej
„Stop pożarom traw”.

Źródła:

- <https://lubsko.zielonagora.lasy.gov.pl/>
- <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>
- <https://www.ckps.lasy.gov.pl>
- <https://www.lasy.gov.pl>
- <https://www.zielonagora.lasy.gov.pl>
- <http://www.stoppozaromtraw.pl>





Lasy Państwowe



Dziękujemy za uwagę!

Telefony alarmowe:

- Straż Pożarna: 998
- numer alarmowy: 112
- PAD Nadleśnictwa Lubsko:
691 162 675

Opracowanie: Ilona Mrowińska

Fot: Paweł Mrowiński

OEPL w Jeziorach Wysokich

Nadleśnictwo Lubsko

www.lubsko.zielonagora.lasy.gov.pl

www.facebook.com/oepl.jeziora.wysokie